

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 5

Oktober 1955

53. årgang

Redigert av Aasulv Løddesøl.

SØKNAD OM STATS BIDRAG OG FORSLAG TIL BUDSJETT FOR 1956.

Det norske myrselskap har sendt Landbruksdepartementet følgende søknad om statsbidrag for kommende budsjettermin:

Til
Landbruksdepartementet,
Oslo.

Det norske myrselskap søker herved ærbødigst om et statsbidrag for budsjetterterminen 1. juli 1956—30. juni 1957, stort

kr. 214.000,00

til selskapets ordinære virksomhet.

Som bilag følger vedlagt:

1. Forslag til driftsbudsjett for Det norske myrselskap for kalenderåret 1956.
2. Forslag til driftsbudsjett for Det norske myrselskaps forsøksstasjon på Mæresmyra og for spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter omkring i landet for 1956.
3. Det norske myrselskaps søknad om statsbidrag for 1955.
4. Det norske myrselskaps årsmelding og regnskap for kalenderåret 1954.

Kort melding om arbeidet i 1955.

Det er i første rekke den sterke interesse for jordbruksmessig utnyttelse av myrene som har preget arbeidet hittil i år både i Sør-Norge og Nord-Norge, men en rekke torvtekniske oppgaver har også meldt seg, først og fremst i Nord-Norge. De ualminnelige gode tørkeforhold for torv over Østlandet har bl. a. ført til intens drift på strøtorvmyrene, noe som igjen har medført atskillige reiser for konsulentene i forbindelse med spørsmål vedrørende rasjonalisering av produksjonen.

I det følgende skal vi kort nevne en del om selskapets arbeid hittil i år.

1. Brenntorvdriften og jordvernarbeidet.

Når det gjelder maskintorvdriften på Østlandet, er det bare enkelte anlegg som har vært i drift. Dette må først og fremst de vanskelige avsetningsforhold for torvbrensel ta skylden for. Det var nemlig bare noen få produsenter som oppnådde å sikre seg kontrakter på avsetning av torvbrensel i vår, og flere produsenter torde derfor ikke ta risikoen med å sette i gang produksjon. Ved Myrselskapets eget brenntorvanlegg på Gårdsmyra i Våler ble det likevel satt i gang produksjon, og det er her produsert ca. 1000 m³ utmerket maskintorv, som vi håper å få levert til Haslemoen militærforlegning i Våler, men endelig kontrakt er ennå ikke kommet i stand.

Vi vil også nevne at det i vår lyktes en torvprodusent, herr Birger Andersen, Eidsvoll, å få innkjøpt en svensk, såkalt «enmannsmaskin». Denne maskintype er omtalt i forbindelse med vårt forslag til «Langtidsprogram for 1954—57 vedkommende brenntorvproduksjonen», som ble lagt fram pr. 1. august 1952. Myrselskapet søkte her bl. a. om bevilgninger til innkjøp av — og forsøksdrift med — en maskin av denne type. Denne søknad ble senere gjentatt både i vårt budsjettforslag for 1954 og 1955, men det førte ikke til noe resultat.

Ovennevnte maskin som er levert av A/B Hissfabrikken, Möckeln, er i prinsippet samme maskin som den prototypen som tidligere er beskrevet i tidsskriftet*). Til herr Birger Andersens maskin er i stedet for Fordson Major traktor, brukt en Hanomag 45 dieseltraktor, men med samme sort belteutstyr som tidligere beskrevet. Maskinens kapasitet dreier seg om ca. 7 m³ torv, tørr beregning, pr. time — netto kjøretid — med en manns betjening. Maskinen er følgende meget effektiv. Birger Andersen har i år hatt maskinen i drift på Gullundmosen i Idd, hvor det er oppnådd en produksjon på ca. 6000—7000 m³ maskintorv, tørr beregning. Torvproduksjonen fra dette anlegg skal leveres til militærforlegninger og forskjellige andre offentlige institusjoner, bl. a. Norges Landbrukshøgskole.

A/S Torvbriketts anlegg ved Aspedammen har også vært i drift i år, og her ventes en relativt stor produksjon av torvbriketter, som for en vesentlig del vil bli solgt til firmaets gamle kunder.

Maskintorvanlegget på Vikeid i Vesterålen er som nevnt i vårt budsjettforslag for 1955, overtatt av «Lære- og prøvebruket i mekanisert jordbruk for Nord-Norge». Det er i år bestyrer Lockert ved «Prøvebruket» som har forestått driften ved anlegget. På grunn av de meget dårlige tørkeforhold i Nord-Norge i sommer, vil produksjonen her antakelig dreie seg om ca. 300 m³ torv, tørr beregning.

Myrselskapet har i den utstrekning det har vært mulig søkt å

*) Kfr. Medd. fra D. n. m., hefte 6, 1953.

hjelpe brenntorvprodusentene med råd og veiledning. Når det gjelder produksjon etter den nye svenske metode, er det av stor interesse å få samlet erfaringer om hvordan den passer under norske forhold. Det er først og fremst viktig å få kjennskap til hvordan myrene i seg selv reagerer på denne avtorvingsmåten. Myrselskapet vil i den utstrekning det er mulig, søke å følge dette — og andre — viktige spørsmål i forbindelse med denne interessante metode for fremstilling av maskintorv.

I Nord-Norge har Myrselskapet fortsatt forsøksdriften med formbrenselanlegget, men de dårlige værforhold i denne landsdel har gjort at produksjonen er blitt meget liten. På Vikeid har man bare kunnet samle inn noe «skraptorv» som er blitt pulverisert og brikettert. Det er meningen å stikke en del brenntorv i høst som skal tørkes og briketteres neste år. Formålet er å prøve hvordan frosten vil virke inn på tørking og knusing av stikktorv med etterfølgende brikettering.

Under ledelse av torvmester Stock er det dessuten i år foretatt innsamling av torvpulver på Ekkerøy i Finnmark. Torvmester Stock har uttalt at han er overbevist om at det kan produseres store mengder torvpulver under normale værforhold i Øst-Finnmark. Man mener at det er av stor betydning å få brakt på det rene hvordan de spesielle torvslag som finnes innen denne landsdel, egner seg for brikettering av formbrensel. En særskilt melding om dette vil bli publisert med det første.

Det må videre nevnes at Myrselskapets konsulenter har vært en del engasjert i forbindelse med innkjøp og reparasjon av eldre brenntorvmaskiner for beredskapslagring. Til dette formål er det ytet en særskilt bevilgning av Handelsdepartementet ved Direktoratet for økonomisk forsvarsberedskap. I Sør-Norge er det foreløpig innkjøpt 9 maskiner med utstyr som skal repareres og lagres i Myrselskapets hus på Torvskolen i Våler. I Nord-Norge er det innkjøpt 1 maskin fra Andenes kommune som det er meningen å overhale og lagre ved «Prøvebruket» på Vikeid. Dessuten har vi under våre reiser — og ved andre anledninger — gått sterkt inn for å få eiere av brukte brenntorvmaskiner til selv å lagre disse på en forsvarlig måte, men hittil er det bare på Jæren at vi har fått tilsagn om slik privat beredskapslagring.

Det er forutsetningen at man gjennom disse tiltak skal kunne sikre at vi har en del brukbare maskiner — og transportmateriell m. v. — som på kort varsel kan tas i bruk om en ny brenselkrise skulle melde seg. Det vil i tilfelle bli nødvendig å produsere torvbrensel på tildels mindre myrer, som dessuten delvis er uttatt. Da dertil tørkefeltene som oftest ligger utenfor selve myra, vil de nyere og mer rasjonelle maskintyper ikke være egnet i de fleste tilfeller når det gjelder å utnytte småmyrene utover landet.

Når det gjelder stikktorvdriften og jordvernarbeid

det i kyststrøkene, har virksomheten fortsatt etter samme linjer som tidligere. Det er foretatt flere undersøkelser vedrørende rasjonalisering av stikktorvdriften, særlig i Nord-Norges kyststrøk. Dessuten gjenstår en del slike saker, særlig vegprosjekter som vi ennå ikke har rukket å undersøke. Etter arbeidsplanen er det grunn til å regne med at alle saker av denne art som er anmeldt, vil bli undersøkt før markarbeidet må innstilles til høsten.

2. Torvstrødriften.

De enestående gode tørkeforhold for torv over Østlandet har — som nevnt foran — gjort at det i sommer har vært en meget intens drift ved de fleste torvstrøfabrikker. Når det gjelder strøtorv, har avsetningsforholdene vært meget lette i årene etter krigen, og er det fremdeles. Produsentene har derfor søkt å utnytte det tørre været i den utstrekning tilgangen på arbeidskraft og anleggenes kapasitet har tillatt. Mange fabrikker vil derfor få stor produksjon, men en del fabrikker har også i år vært ute av drift av forskjellige grunner. Mangel på arbeidskraft er nok den grunn som har veid tyngst i de fleste tilfeller.

Det er særlig når det gjelder bygging av nye anlegg, samt ominnredninger, modernisering og flytting av gamle fabrikker at Myrselskapets folk har vært engasjert. Det er hittil i år ytet assistanse til i alt 6 fabrikker når det gjelder slike spørsmål. For øvrig har undersøkelse av torvstrømyrer med tanke på nye torvstrøanlegg vært utført som vanlig også i år.

Myrselskapets torvtekniske utvalg har i sommer lagt hovedvekten av sitt arbeid på mekanisering av stikkingen. Den såkalte Hjalmar Nilssens torvskjæremaskin er ombygget ved G. K. Moldstad's mek. verksted, Årnes. Det var nødvendig å bygge en ny ramme til maskinen og foreta en del forsterkninger av forskjellige overføringer. Prøving av maskinen viste at prinsippet med direkte kobling til hydraulikken på traktoren antakelig er uheldig. Maskinen søkes derfor nå delvis ombygget før ny prøve skal foretas senere i høst. Ellers kan nevnes at Myrselskapet har anbefalt en søknad fra Ullensaker almenning om lisens på import av en svensk stikkemaskin, den såkalte Digger 50. En imøteser med stor interesse prøving av denne maskin under norske forhold.

Eksportspørsmålet når det gjelder torvstrø er også stadig like aktuelt. Selskapet har således hatt besøk av flere importører av torvstrø både fra U.S.A. og England. En av disse, nemlig Mr. Ben Rosenbaum, som er direktør for firmaet New Amsterdam Import Company, New York, besøkte flere fabrikker i juli i år sammen med direktør Løddesøl, og det kom da i stand en foreløpig avtale om en prøvesending til U.S.A. Det kan i denne forbindelse opplyses at «Foreningen av Torvstrøfabrikker» for 2 år siden

oppnevnte et eget eksportutvalg for torvstrø med disponent Kr. Gjølberg, Oslo, som formann. Når det ikke har lyktes å få i gang eksport hittil, skyldes dette først og fremst at det har vært underskudd på denne vare, og dernest at prisene som man har kunnet oppnå på det utenlandske marked, har ligget for lavt i forhold til produksjonsprisen og til prisene her hjemme.

Når det gjelder torvstrø for øvrig, har det som foran nevnt vært foretatt en rekke undersøkelses- og planleggingsarbeider både i Sør- og Nord-Norge. Foruten at selskapet har arbeidet med disse sistnevnte oppgaver, blir vi mer og mer opptatt med rasjonaliserings- og mekaniseringsspørsmål vedk. selve driften. Videre søker selskapet å holde seg å jour når det gjelder mulighetene for eksport av torvstrø, og det har vært ført atskillig korrespondanse om dette i årets løp. Det er ikke bare prisforholdene det gjelder å kjenne til, men også i høy grad de forskjellige kvalitetskrav og sorteringsklasser som de utenlandske markeder forlanger. Eksportstrøet må også pakkes på bestemte og godkjente måter.

3. *Myrundersøkelser i dyrkingsøyemed.*

Vi har innledningsvis nevnt at det er denne gruppe av oppgaver som i år har lagt beslag på det meste av konsulentenes tid. Det er nemlig fortsatt en sterk interesse både for dyrking av myrer som tilskuddsjord til eldre bruk og til kulturbeiter og bureising. Dette å skaffe kulturbeiter til gårdene — eller å øke fôrproduksjonen på annen måte — er overordentlig viktig i de fleste bygder. I flere tilfeller brukes nydyrkede myrer også til korndyrking. Ved dyrking av myr får man omtrent alltid vel arronderte felter som muliggjør bruk av store høstemaskiner. Dette kompenserer til en viss grad den noe dårligere avling av korn som man ofte må regne med på myr.

I Nord-Norge er det hittil i år undersøkt og kartlagt et flere 1000 dekar stort myrområde i Nesna og Sør-Rana herreder, Nordland. Det kan videre nevnes at det i sommer er foretatt undersøkelser av relativt store myrstrekninger i Bekkebotn, Salangen herred, Troms. For øvrig er flere mindre felter undersøkt her, men det står igjen flere saker under denne gruppe i Nord-Norge.

I Sør-Norge er det undersøkt en rekke dyrkingsfelter både i Trøndelag og på Østlandet, samt på Sør- og Vestlandet. Av litt større felter kan vi nevne myrstrekninger ved Storevann i Hosanger herred, Hordaland, samt befaringer og undersøkelser av områdene langs elva Vigga i Gran herred, Oppland, undersøkelse og befaring av en del av Ekrumsmyra (Svartbekkmyra) i Løten herred, Hedmark, og undersøkelse av et stort dyrkingsfelt på Søndre Måstad gård i Rødnes herred, Østfold.

Under denne gruppe er det verdt å nevne at Myrselskapet også har hatt flere henvendelser når det gjelder spesialspørsmål i forbindelse med grøfting, synking og bearbeiding av myr o. l. Vi blir

ofte tilkalt for å se på arbeider som er påbegynt, spesielt når det gjelder arbeider og metoder som vedkommende rekvirent er ukjent med.

Av andre aktuelle spørsmål som har meldt seg i de siste årene i forbindelse med nydyrking og bureising på store, åpne myrfelter er reising av leplantinger. Særlig i kystbygdene i Nord-Norge har Myrselskapets funksjonærer vært engasjert i slike oppgaver (bl. a. kartlegging av den ca. 12.000 dekar store Kvalnesmyra i Dverberg på Andøya), men siste sommer har arbeidet innskrenket seg til befaringer for å finne skikkede prøvefelter sammen med statskonsulenten i leplanting.

Vi kan videre nevne at selskapet også i år har hatt særoppdrag for Statens ungdoms- og idrettskontor, bl. a. i forbindelse med en myr ved Ørje i Østfold, som tenkes utnyttet til idrettsplass.

4. *Myrinventering.*

I år har konsulent Hovde utført myrinventering innen Hitra herred i Sør-Trøndelag. Myrinventeringen på øygruppen Hitra, som består av Sandstad, Fillan, Hitra og Kvenvær herreder, foretas i samarbeid med Trøndelag Myrselskap. Inventering i de to førstnevnte herreder er tidligere utført og resultatet publisert i Medd. fra Det norske myrselskap.

Erfaringene viser at det er av meget stor betydning å ha slike oversiktsmessige oppgaver som inventeringen gir over myrareal, torvmasser og utnyttelsesmuligheter m. v. Dessverre har selskapet ikke hatt midler og fagfolk nok til å drive myrinventering i noen større utstrekning i de senere år. En håper imidlertid å kunne fortsette også dette arbeid i kommende arbeidsår, og helst i et økt omfang. Det er Kvenvær herred på Hitra som nå står for tur.

Med det tempo som myrinventeringen for tiden drives, dvs. bare som utfyllingsarbeid, vil en lett forstå at det vil ta mange, mange år før alle myrer i hele landet blir undersøkt. Det er et stort spørsmål om samfunnet er tjent med en slik langsom innsamling av verdifulle oppgaver, bl. a. over brukbare, tilgjengelige dyrkingsfelter nå da alle krefter for øvrig settes inn på å utvide størrelsen av landets dyrkede areal. En av myrinventeringens viktigste formål er jo nettopp å skaffe til veie en oversiktsmessig oppgave over Norges myrvidder, hva slags myr det er og hva myrene sannsynligvis best eegner seg til.

5. *Forsøksvirksomheten i myrdyrking.*

Forsøksleder Hagerup har i bilag 2 gjort rede for forsøksvirksomheten som Myrselskapet for tiden driver såvel ved forsøksstasjonen på Mæresmyra i Sparbu, Nord-Trøndelag, som på spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter rundt om i landet. Ved forsøksstasjonen er

det nå i alt 60 forsøksfelter, og av spredte felter har selskapet i alt 18 stykker av forskjellige typer. Det er utelukkende mangel på midler som gjør at forsøksvirksomheten ikke har kunnet utbygges ytterligere. Den sterke interesse som det for tiden er for myr dyrking praktisk talt over alt i vårt land, skulle tilsi at Myrselskapet ble satt i stand til å utvide denne gren av virksomheten ganske sterkt (jfr. bilag 3).

For øvrig kan det nevnes at det siste år er undersøkt og planlagt 2 nye forsøksfelter som vi regner med å få i gang fra kommende vår. Det er allerede utstukket et nytt felt på myr av brenntorvkarakter i Sandstad herred på Hitra i Sør-Trøndelag. Her er det meningen å sammenligne 2 bearbeidingsmåter, nemlig fresing og pløying. Videre skal prøves kalking + mikronæringsstoffer og kalking + sandkjøring sammenlignet med bare kalking for begge de nevnte bearbeidingsmåter.

Det andre feltet som er planlagt i sommer er på Søndre Måstad gård i Rødenes herred, Østfold. Det skal legges på en lite omdannet, lyngrik kvitmosemyr, en myrtype som forekommer i stor utstrekning i dette distrikt. Her er det meningen å prøve både sandkjøring og kalking, samt sandkjøring + kalking sammenlignet med et ledd uten jordforbedring. Videre skal det legges inn 4 forskjellige kombinasjoner av mikronæringsstoffer sammenlignet med et forsøksledd uten mikronæringsstoffer.

Molteforsøket i Brandval—Finnskog er fortsatt etter samme retningslinjer som i tidligere år. Det er i år foretatt forsøkshøstinger, men dessverre har frostnetter under blomstringen redusert avlingen sterkt.

Merknader til budsjettforslaget.

Utgifter:

- Postene 1—12: Hovedkontoret: De samlede utgifter utgjør kr. 163.500,00 eller kr. 4.500,00 mer enn vårt budsjettforslag for inneværende kalenderår. Postene 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9 og 12 er uforandret, mens det har vært nødvendig å øke de øvrige 4 postene med mindre beløp. Utgiftøkningen fordeles seg slik på de enkelte poster:
- Post 6: Kontorutgifter og revisjon er hevet med kr. 1.050,00 p. gr. a. dyrere husleie og økede utgifter for øvrig.
- Post 7: Bibliotek og trykksaker er økt med kr. 200,00, da det beløp som det har vært budsjettet med i de senere år har vist seg å være altfor lavt.
- Post 10: Myrundersøkelser og myrinventering er økt med kr. 750,00 p. gr. a. et opptjent alderstillegg for den ene av funksjonærene og endringen i antesiperingsordningen pr. 1/1-55.
- Post 11: Brenntorvdriften og jordvernarbeidet i kystbygdene er økt med kr. 2.500,00. Herav utgjør kr. 1.200,00 lønnstillegg til

en av konsulentene som er ansatt på fylkesagronomregulativ og etter 8 års ansettelse rykker opp fra lønnsklasse 13 til klasse 14. Dessuten har vi oppført som egen post kr. 1.500,00 til kontorutgifter for distriktskonsulentene. Til fra-
drag kommer kr. 200,00 i reduserte utgifter til kjemiske og botaniske analyser.

Post 13: Torvskolen i Våler: Utgiftene er her oppført uforandret sammenlignet med budsjettforslaget for inneværende år.

Postene 14—16: Forsøksstasjonen på Mæresmyra: Utgiftspostene utgjør tilsammen kr. 109.500,00, det er kr. 500,00 lavere enn for inneværende kalenderår. Driftsutgiftene er økt med kr. 1.500,00, men på den annen side har forsøkslederen budsjettet med kr. 2.000,00 mindre til innkjøp av maskiner.

Inntekter:

Post 1: Medlemskontingenten er oppført uforandret fra i fjor.

Postene 2 og 3: Rentesatsene for selskapets legatkapital er uforandret, og følgelig er disse poster oppført med samme beløp som forrige år.

Post 4: Inntekter av tidsskriftet er oppført uforandret.

Post 5: Forpaktningsavgifter ved Torvskolen i Våler er økt med kr. 500,00, idet man forutsetter økt inntekt av torvstrødriften kommende år.

Post 6: Inntekter ved Forsøksstasjonen på Mæresmyra er økt med kr. 500,00 p. gr. a. refunderte utgifter til enkelte forsøk.

Post 7: Husleie på Mæresmyra er oppført med samme beløp som i fjor.

Post 8: Private bidrag er oppført uforandret.

Post 9: Distriktsbidrag og diverse refusjoner vedk. myrundersøkelser og myrinventering er skjønnsmessig økt med kr. 3.000,00, idet vi håper på større refusjoner for utførte arbeider enn regnet ved oppsettingen av fjorårets budsjettforslag.

Post 10: Ordinært statsbidrag er oppført med samme beløp som for inneværende år, nemlig kr. 214.000,00.

Slutningsbemerkninger.

Det ordinære statsbidrag til Det norske myrselskaps virksomhet for inneværende budsjettermin er kr. 80.000,00 fra Landbruksdepartementets landbrukskontor og kr. 73.000,00 fra Landbruksdepartementets skogkontor. Videre bevilget Stortinget kr. 30.000,00 spesielt til undersøkelser i forbindelse med jorddyrkingen i Nord-Norge. Landbrukskomitéen uttaler følgende om dette i Budsjett-innst. S. nr. 116 a — 1955:

«Komitéen mener at det er av stor betydning for jorddyrkingsarbeidet i Nord-Norge at Det norske myrselskap fortsetter arbeidet med undersøkelser og kartlegning av myrene. En stor del av dyrkingsjorda i denne landsdel er myrjord, og skal en nå fram til det best mulige resultat, bør dyrkingsarbeidet først ta til etter at det er foretatt grundige undersøkelser av jorda.

For at Myrselskapet kan bli i stand til å beholde assistenten ved kontoret i Sortland vil komitéen rå til som midlertidig ordning at staten dekker utgiftene med de arbeidsoppgaver Det norske myrselskap utfører i Nord-Norge. Godtgjørelsen bør dekke lønn, reiseutlegg og opphold. Komitéen mener at det til dette formål kan anvendes inntil kr. 30.000 av kap. 653 — Jorddyrking.»

Av komitéens uttalelse fremgår at denne bevilgning er ment som en midlertidig ordning. Vi har derfor i vårt budsjettforslag for kommende termin ført opp lønn til vedkommende assistent og andre utgifter som følger med utvidet arbeid for myr dyrkingen i Nord-Norge. Det ville ha vært ønskelig å fått en liknende stilling for Sør-Norge, noe som Myrselskapet søkte om i brev av 11. februar d. å. til Stortingets landbrukskomité og Landbruksdepartementet, men da søknaden ikke ble imøtekommet, har vi ikke tatt denne posten med i vårt budsjettforslag. Derimot har vi i budsjettforslaget ført opp lønn til en torvteknisk konsulent som kan gå inn i det arbeid som ingeniør A. Ording har drevet i en mannsalder. Denne stilling er for tiden ikke besatt, men ingeniør Ording, som er falt for aldersgrensen for flere år siden, utfører leilighetsvis torvtekniske oppdrag for Myrselskapets regning. Styret anser det for meget viktig at selskapet nå får anledning til å ansette en yngre teknisk utdannet mann som kan spesialisere seg i denne viktige gren av selskapets arbeidsområde.

I tillegg til de foran nevnte bevilgninger er Myrselskapet også i inneværende budsjettermin tilstått ekstraordinære statsbevilgninger til visse særoppgaver, nemlig:

1. Til innkjøp, overhaling og beredskapslagring av eldre brenn-
torvmaskiner og diverse transportmateriell — kr. 50.000,00. Denne bevilgningen er gitt av Handelsdepartementet ved Direktoratet for økonomisk forsvarsberedskap.
2. Til torvtransportveier i Finnmark, kr. 20.000,00. Denne bevilgningen er gitt av Landbruksdepartementet ved Skogdirektoratet.

Begge disse bevilgninger ble i sin tid foreslått av Myrselskapet, enten i forbindelse med «Langtidsprogrammet» eller andre beredskapsmessige tiltak. Det melder seg m. a. o. mange arbeidsoppgaver i årenes løp som krever ikke bare inngående viten om myr og torv, men også allsidig teknisk innsikt.

Blant de mange forskjellige oppgaver som Myrselskapet

har på sitt program, er det — som innledningsvis nevnt — den jordbruksmessige utnyttelse av myrene som for tiden har mest vind i seilene. Sjefen for Landbruksdepartementet, statsråd Meisdalshagen, uttalte eksempelvis i et intervju med Norges Bondeblad i februar i år:

«Nydyrkinga må i første rekke ta sikte på å gjøre de bruka vi har større — å skape nye bruk må komme i annen rekke. Men skal dette kunne gjennomføres i en størrelsesorden vi kan være tilfreds med, må samfundet være villig til å sette inn de nødvendige midler.»

Når vi vet hvilken fremtredende rolle myrene spiller som områder for nydyrking og anlegg av kulturbeiter på myr for å spare verdifull skogsmark, er det klart at det også må ofres ganske meget på å klarlegge vilkårene for et heldig resultat av dyrkingstiltak på disse uensartede og sterkt varierende vidder. Her kan og bør Myrselskapet — etter vårt skjønn — yte en betydelig innsats. Dette gjør at styret så sterkt som mulig vil henstille til de bevilgende myndigheter å etterkomme vår søknad om statsbidrag, stort *kr. 214.000,00*, helt ut.

Likelydende søknad er — som tidligere år — sendt Landbruksdepartementets landbrukskontor og skogkontor.

Fremlagt og vedtatt på styremøte i Det norske myrselskap den 30. august 1955.

DET NORSKE MYRSELSKAP

Knut Vethe.
(sign.)

Aasulv Løddesøl.
(sign.)

Bilag 1.

Forslag til budsjett for Det norske myrselskap for kalenderåret 1956.

Utgifter:

A. Hovedkontoret:

1. Lønninger	kr.	42.950,00
2. Torvteknisk konsulent	»	13.600,00
3. Diverse torvtekniske forsøk, demonstrasjoner, befaringer o. l. (inklusive reiseutgifter)	»	6.000,00
4. Møter	»	1.000,00
5. Tidsskriftet	»	5.000,00
6. Kontorutgifter og revisjon	»	8.400,00
7. Bibliotek og trykksaker	»	500,00
8. Analyser	»	300,00
9. Depotavgift	»	350,00

10. Myrundersøkelser og myrinven- tering:		
Lønninger, 2 mann	kr. 27.700,00	
Reiseutgifter og håndtlangernhjelp for 2 mann	» 10.000,00	
Kjemiske og botaniske analyser	» 400,00	
		kr. 38.100,00
11. Brenntorvdriften og jordvern- arbeidet i kystbygdene:		
Lønninger, 2 konsulenter	kr. 34.200,00	
Reiseutgifter m. v. for 2 mann	» 10.000,00	
Kontorutgifter, distriktskonsulentene	» 1.500,00	
Kjemiske og botaniske analyser	» 300,00	
		» 46.000,00
12. Diverse utgifter (torvstatistikk, bildemateriell o. l.)	» 1.300,00	
		Kr. 163.500,00

B. *Torvskolen i Våler:*

13. Grunnavgifter, assurance, vedlikehold m. v.	» 1.000,00
--	------------

C. *Forsøksstasjonen på Mæresmyra:*

14. Funksjonærlønninger	kr. 36.700,00	
15. Driftsutgifter (jfr. bilag 2)	» 70.800,00	
16. Andre utgifter (jfr. bilag 2)	» 2.000,00	
		» 109.500,00
	Tilsammen	kr. 274.000,00

Inntekter:

1. Medlemskontingent	kr.	3.500,00
2. Renter av legater til fri disposisjon	»	12.400,00
3. Renter av legater til fremme av myr dyrkingen	»	2.200,00
4. Inntekter av tidsskriftet	»	3.600,00
5. Inntekter ved Torvskolen i Våler (forpakkingsav- gifter m. v.)	»	3.000,00
6. Inntekter ved Forsøksstasjonen på Mæresmyra..	»	20.500,00
7. Husleie på Mæresmyra	»	1.800,00
8. Private bidrag	»	5.000,00
9. Distriktsbidrag og diverse refusjoner vedk. myr- undersøkelser og myrinventering	»	8.000,00
10. Statsbidrag	»	214.000,00
	Tilsammen	kr. 274.000,00

Bilag 2.

Forslag til budsjett for Det norske myrselskaps forsøksstasjon på Mæresmyra og spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter omkring i landet for kalenderåret 1956.

Driftsutgifter:

1. Forsøk og gårdsdrift	kr. 48.000,00	
2. Spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter, inklusive reiseutgifter	» 5.000,00	
3. Analyser	» 1.400,00	
4. Trygding, kontorhold, avgifter og litteratur	» 5.000,00	
5. Faglig hjelp og kontorhjelp	» 5.000,00	
6. Vedlikeholdsutgifter	» 6.000,00	
7. Særtrykk av meldinger	» 400,00	
		kr. 70.800,00

Andre utgifter:

1. Grunnforbedringer og nydyrking ..	kr. 1.000,00	
2. Innkjøp av maskiner m. v.	» 1.000,00	
		» 2.000,00

I alt utgifter kr. 72.800,00

Inntekter:

Salg av produkter	kr. 20.000,00	
Refusjoner for forsøk	» 500,00	
		kr. 20.500,00

Merknader til forslaget.

- Post 1. Det er en økning på kr. 1.500,00 fra forrige år. Dette kommer av større utgifter til gjødsel og dernest større utgifter til tilfeldig arbeidshjelp i onnene. Vi har før hatt ungdom som har tatt arbeid i ferien, nå må en regne med dyrere arbeidshjelp. For eventuell tariffrevisjon er det ikke gjort noe tillegg.
- Post 2. Denne er ført med det samme beløp som i fjor. Reiseutgiftene er inkludert i summen.
- Post 3. Uforandret fra i fjor.
- Post 4. Uforandret fra i fjor.
- Post 5. Uforandret fra i fjor. Det er flere ganger i tidligere budsjettforslag pekt på hvor nødvendig det er å få mer kontorhjelp og da kombinert med faglig hjelp, og jeg viser til hva

som tidligere er sagt om dette og håper på at det må kunne bli en fast ordning.

Post 6 og 7. Uforandret fra i fjor.

Andre utgifter:

Post 1. Uforandret fra i fjor.

Post 2. Nedsatt med kr. 2.000,00 fra i fjor. Det tenkes innkjøpt en høysvans som har vist seg effektiv ved høyinnkjøring i kombinasjon med heis, og en klippemaskin for plener.

Inntekter:

Salg av produkter ved forsøksstasjonen er oppført med samme beløp som i fjor. Det er videre oppført kr. 500,00 i refusjoner for forsøk ved «Rådet for jordbruksforsøk».

Forsøkene m. v. i 1955.

Ved forsøksstasjonen på Mæresmyra var det i 1955 lagt ut følgende forsøksfelter:

1. Sortforsøk:
3 i eng, 3 i potet, 4 i neper og 1 felt i følgende vekster: havre, bygg, hodekål, gulrot, samt små prøver av blomkål, salat, purre og raudbeter, i alt 14 sortforsøk.
2. Kalking og jordforbedring:
3 kalkingsfelt, 10 kombinerte gjødslings- og kalkfelt og 2 kombinerte sand- og kalkfelt, i alt 15 felter.
3. Gjødslingsforsøk:
6 i eng, 5 i korn og 3 i neper, i alt 14 felter.
4. Frøavl:
2 felter.
5. Omløpsforsøk:
3 på grasmyr og 1 på mosemyr, i alt 4 felter.
6. Ugrasbekjempelse:
1 felt i potet og prøving av brakk mot kveke og nyseryllik, i alt 3 felter.
7. Forsøk med silonepe og grønnefôr:
1 felt.
8. Grøtteforsøk:
1 felt på mosemyr.
9. Beiteforsøk:
1 felt med ulike dyrkingsmåter og gjødsling og 1 grøtteforsøk, i alt 2 felter.
10. Mikronæringsforsøk:
2 felter.

11. Dyrkingsforsøk:
1 felt på mosemyr.
12. Sammenlikning av avkastnad fra mosemyr og krattmyr:
1 felt.
13. Planteforedling:
1 felt i timotei.
Som det vil gå fram av denne oversikt har det i alt vært lagt ut 60 forsøksfelter av ymse slag.

Spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter.

Av tabellen går fram at det i 1955 har vært lagt ut 18 felter. Forsøkene på Aslefetmyra har ikke vært i gang i år. Feltet ble dyrket i 1933, grøftene virker ikke tilfredsstillende lenger, og derfor må det grøftes på nytt. Grøftfeltet på Måmyr i Sør-Trøndelag er avsluttet.

Av nye felter er lagt ut et dyrkingsforsøk på Måmyr i Sør-Trøndelag i samarbeid med Sør-Trøndelag landbruksselskap. I Vikna, Nord-Trøndelag fylke, er lagt 3 nye mikronæringsforsøk, og på Jenngårdsmyra i Vang almenning, Hedmark fylke, er lagt et mikronæringsfelt i kombinasjon med kalking. Blæstad småbruksskole er vert og styrer med dette forsøk.

Under arbeid er et forsøksfelt på Aursjømyra i Verran herad, Nord-Trøndelag.

Diverse.

Det er i sommer oppgrøftet og lagt att ca. 100 m grøft på mosemyra. På grasmyra gjenstår om lag 300 m grøft som ikke er grøftet på nytt. Ellers skal en bemerke at grunnen under grasmyra for en del består av finsand (mo), og denne har lett for å slemmes inn i rørene og hindre vassavløpet. Her vil det påny melde seg opprensning. En kanal på ca. 300 m blir det og nødvendig å renske opp i høst.

Ved forsøksstasjonen er foretatt diverse reparasjoner på uthusene, og en låvebru er forsynt med åser av jernbjelker i stedet for trebjelker, som har lett for å råtne.

Uthuset ved styrerboligen er malt utvendig, og det vil videre bli foretatt nødvendige malingsarbeider innvendig i styrerboligen og i formannsboligen ved forsøksstasjonen.

En del besøkende har det også i sommer vært ved forsøksstasjonen som er blitt omvist. I juni måned var deltakerne ved et småbrukerkurs på Mære landbruksskole her og likeså samtlige elever ved Mære landbruksskole. Den 28. juni var heradsagronomene i Nord-Trøndelag fylke til omvisning ved forsøksstasjonen med landbrukssjef M. Sjøgaard som reiseleder. Den 30. juli hadde vi besøk av professor Ø. Nissen ved Norges Landbrukshøgskole, og forsøkene ble demonstrert og diskutert.

Oversikt over spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter i 1955.

Forsøkssted	Sand- og kalk- felter	Gjøds- lings- felter	Mikro- næ- rings- felter	Andre for- søk	Sum	Feltstyrer
Nordland fylke:						
Fiplingdal	1			2	3	K. Arsund.
Nord-Trøndelag fylke:						
Tramyra, Overhalla	1		1		2	O. Klykken.
Fjellbygda, Kvam				1	1	R. Nordtug.
Vikna		1	5		6	A. Prestvik.
Nærøy		1	1		2	O. Eidshaug.
Sør-Trøndelag fylke:						
Måmyr, Roan				1	1	V/landbruks- selskapet.
Møre og Romsdal fylke:						
Stavik, Fræna				1	1	R. Gjelsvik.
Hedmark fylke:						
Flendalen, Trysil		1			1	A. Vatnebryhn.
Jenngårdsmyr, Vang al- menning				1	1	Blæstad små- bruksskole.
Buskerud fylke:						
Aslefetmyra, Flesberg*) ..						
Sum	2	3	7	6	18	

*) Feltet skal grøftes på ny.

Forsøkslederen har holdt foredrag om myrkultur ved småbruks-
kurset på Mære landbruksskole i juni måned.

Rådet for jordbruksforsøk hadde sommermøte på forsøksgården
Voll den 10. juli. Før møtet hadde deltakerne en rundtur i Sverige,
hvor i undertegnede deltok og hvor ymse institusjoner ble besøkt.
Reisen startet i Oslo den 4. juli, og innreise over Verdal den 9. juli.
Følgende institusjoner ble besøkt:

Värmlandavdelingen av Sveriges Utsädesförening, Värpnäs, Växt-
skyddanstalten og Frökontrollanstalten ved Stockholm, Aske forsøks-
gård, Statens Lantbruksforsøk, Ultuna, Gävleborg Läns Forsöksgård
ved Storvik, Söråker Trädgårdsskola, Offer forsöksgård, Torsta Lant-
bruks- og Lanthushållsskola med Forsøksstasjon og Jämtlands läns
hushållningsselskaps forsöksgård ved Medstugan. Ved utreisen fra
Uppsala ble også besøkt godseier Sonesons eiendom.

Som praktikant ved forsøksstasjonen har vi i sommer hatt agrom Bjørn Øvereng fra Overhalla, Nord-Trøndelag.

Årlige nedbørsmålinger og temperaturmålinger for sommerhalvåret er foretatt som tidligere år. Likeså tørrstoffanalyser av poteter og rotvekster.

Mære, den 19. august 1955.

For Det norske myrselskap

Hans Hagerup.

(sign.)

UTVASKING AV KALIUM I REGNRIKT VERLAG.

Av amanuensis S. Røyset.

Det er stor skilnad på vertilhøva her i landet. På Austlandet har vi ein måteleg stor sommarnedbør, og om vinteren vil jorda som regel vera telebunda og snødekt, og under slike vertilhøve vil utvasking av plantenæringsstoff vera heller liten.

På Vestlandet og då serleg i dei ytre og midtre strok, kan ein ofte ha ein sommarnedbør på 600 til 800 mm, eller omlag like stor sommarnedbør som det er årsnedbør på Austlandet. Vinterveret på Vestlandet kan ofte vera det ein kan kalle «opne» vintrar, det vil seia vinterver utan tele eller med stuttvarige, tunne teleband i jorda og med største luten av nedbøren som regn på den teleause jorda i vinterhalvåret.

Denne store skilnad ikkje minst når det gjeld vinterveret, må naturleg nok føre med seg at det på Vestlandet må gå for seg ei større eller mindre utvasking av ymse lett løyselege plantenæringsemne. Dette synes også å vera grunnen til at ein på Vestlandet må gjødsla sterkare for å få same avling enn ein treng om, t. d. på Austlandet der sommarnedbøren er rimeleg stor, og jorda er telebunda og snødekt om vinteren.

I det etterfylgjande skal eg få gjera greie for dei førebels granskingar eg har gjort over utvasking av kalium på Statens forsøkgard Fureneset.

Kalium er det næringsstoffet som plantane brukar avgjort mest av, og endå om kaliuminnhaldet i t. d. timoteihøy kan variere innan svært vide grenser (frå 0,66 til 2,42 %) er medelinnhaldet likevel omlag 1,6 % kalium i godt timoteihøy. På jord som er relativt rik på kalium (leirjord) og ligg i innlandsstrok med fast vinterver, vil plantane som regel få ein stor lut av kaliumforsyninga si frå jorda. På Vestlandet er det heller lite leirjord. Det ein her har mest av er myrjord, aurjord og sandjord. Det er alt saman jord som er fattig